

VEČERNIK

POŠTNA PLACANA V GOTOVINI

Leto XII.
Štev. 12

TELEFON: UREDNIŠTVA 25.67
UPRAVE 28.67
POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, ponedeljek 16. januarja 1939

NAROČNINA NA MESECE:
Prejemanje upravi ali po pošti 10.— din,
dostavljen na dom 12.— din, tujina 25.— din

Cena
din 1.—

Vistosmeritev srednje Evrope

Nova akcija osi Rim-Berlin na iniciativo Nemčije — Ustvaritev velikega bloka politično vistomerjenih držav od Baltika do Črnega in Jadranskega morja v okrilju protikomunističnega pakta — Prvi korak je obisk madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja v Berlinu

BERLIN, 16. januarja. Danes je prispel semkaj madžarski zunanji minister grof Istvan Csaky, da se sestane z nemškim zunanjim ministrom Joachimom von Ribbentropom, a sprejet bo tekom svojega bivanja v Berlinu tudi pri državnem vodji in kancelarju Adolfu Hitlerju. Berlinski obisk grofa Csakyja po posvečenju razpravi o vseh vprašanih, ki zanimajo Madžarsko in Nemčijo, predvsem medsebojnim odnosom, položaju v Podonavju s posebnim ozirom na razmerje med Madžarsko, Češko-Slovaško in Nemčijo, paktu proti kominterni itd. V spremstvu madžarskega zunanjega ministra so prispeli v Berlin tudi nemški poslanik v Budimpešti in visoki uradniki madžarskega zunanjega ministrstva, kar dokazuje, da se prisloja temu obisku izreden politični pomen.

BERLINSKE INFORMACIJE.

BERLIN, 16. januarja. V zvezi s prihodom madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja v Berlin se zagotavlja v tujakšnih političnih krogih, da bo glavni namen madžarsko-nemškega sestanka odstranitev nesoglasij, ki so v zadnjih mesecih po dunajski razsodbi nastala med Madžarsko in Nemčijo. Madžarska se mora zavedati, da se je položaj s preorientacijo CSR v Podonavju v toliko spremenil, da sedaj ni Madžarska več edini faktor v nemških političnih in gospodarskih računih, ampak tudi CSR in je treba tudi temu primumo revidirati madžarsko zadržanje. CSR je vključena v politiko osi Rim-Berlin in za nemške načrte velikega pomena. Madžarska mora sedaj nujno vskladiti svojo zunanjo politiko po tem dejstvu in jo podrediti velikim načrtom, ki jih ima osi Rim-Berlin v srednji in vzhodni Evropi.

VARSASKE INFORMACIJE.

VARSAVA, 16. januarja. Ob priložnosti obiska grofa Csakyja v Berlinu in pristopu Madžarske k protikomunističnemu paktu piše tujakšnji »Ilustrovani Kurier Codzienny« da pomeni Csakyjev obisk in pristop Madžarske k omenjenemu paktu, da se Madžarska dokončno odreka skupni meji s Poljsko in se hoče obenem tudi zavarovati pred nevarnostjo revizije dunajske razsodbe v korist CSR. To pomeni nedvoumno nov velik uspeh nemške politike. Ta uspeh pa bo postal še večji, ako se bo Nemčiji ob priložnosti prihodnega prihoda češko-slovaškega zunanjega ministra dr. Chvalkovskega posrečilo pridobiti tudi CSR za pristop k protikomunističnemu paktu, kar je sedaj njena namera. List pravi, da bodo ta vprašanja glavni predmet konference grofa Csakyja in pozneje dr. Chvalkovskega v Berlinu z nemškimi državniki.

PRAŠKE INFORMACIJE.

PRAGA, 16. januarja. Tu se v zadnjem času živahno razpravlja o veliki novi akciji osi Rim-Berlin, za katero je izšla iniciativa iz Berlina in se pričena s prihodom madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja v Berlin že uresničevati. Namen te akcije je pridobiti Madžarsko, Poljsko, CSR in še nekatere države na jugovzhodu za pristop k protikomunističnemu bloku. Te države naj bi izstopile s tem v zvezi tudi iz Zveze narodov. Prvi korak v tej smeri bo pristop Madžarske, ki se pričakuje oficijelno ta teden. Blok osi Rim-Berlin bi tako narasel do ogromne sile, ki bi obvladala vso srednjo Evropo od Baltika do Črnega in Jadranskega morja. Ta blok bi popolnoma izločil vsak vpliv zahodne Evrope v tem delu in pripravi končni obratun s komunistom. Glavna težnja Nemčije je stajati prej strel v Rusiji kot vzhodnem ter ustvariti na evropskem vzhodu popolnoma nov položaj.

ZADREGE ROMUNIJE.

LONDON, 16. januarja. »Daily Telegraph« poroča, da stremi romunska zunanja politika za čim boljimi odnosi s sedaj, zlasti z Madžarsko. Temu se pove-

žajo največja prizadevanja in napor. Na drugi strani pa skuša Romunija zaradi dejstva, da ji nudi balkanska zveza le lokalne garancije, poglobiti zveze z neko srednjo zavezniško državo. Vse te napore ji narekuje labilni položaj v srednji Evropi, kjer nastane lahko popolnoma nov položaj kar čez noč. Celo v merodajnih krogih ni jasnosti, kam se bo usmeril bodoči srednjeevropski razvoj. Nova orientacija bo v mnogočem odvisna tudi od rezultatov pravkar zaključenega rimskega sestanka. Zdej menijo v Bukarešti, da utegne priti v tej smeri razjasnitev mesec februar. S posebno pozornostjo zasledujejo sedaj v Romuniji zблиževanje med Nemčijo in Poljsko ter pristop Madžarske k protikomunističnemu paktu.

Španski nacionalisti se bližajo Barceloni

VČERAJ SO NACIONALISTIČNE ČETE ZAVZELE VAŽNO KATALONSKO OB-MORSKO MESTO TARRAGONO — NAPREDOVANJE REPUBLIKANCEV NA ZAHODU

PARIZ, 16. januarja. Havas. Po poročilih iz nacionalističnega glavnega stana je odpor republikancev na južnem delu katalonske fronte srt in napredujejo nacionalistične čete z veliko naglico v severovzhodni smeri proti Barceloni. Včeraj ob 15. uri so nacionalistične čete popolnoma osvojile obmorsko mesto Tarragono, danes so pa zagospodarile že v Reusi. Pohod proti Barceloni se nadaljuje. V nacionalističnem taboru vlada prepričanje, da je padec Barcelone in s tem konec glavnega odpora Kataloncev samo še vprašanje kratkega časa. Od začetka ofenzive do danes so nacionalisti osvojili več kot tretjino Katalonije, zajeli velike količine orožja in bojnega materiala ter ujeli okoli 30.000 republikancev, dočim jih

je padlo okoli 50.000. Boji zadnjih treh dni so bili najbolj siloviti od začetka vojne dalje. Republikanske poročilo priznava umik republikanskih čet v Kataloniji, naglašajo, da odpor še ni srt in da za Barcelono še ni neposredne nevarnosti. Republikanske čete so pričele danes pri Tarragoni in drugod celo protinapade. V Barceloni vlada popoln mir. Vsa Indurija je postavljena pod vojaško nadzorstvo. Na estramadurski fronti se republikanska ofenziva nadaljuje. Čete so zavzele kraj Arenaga, 20 km pred Fuente Ojeuno. V provinci Toledo so zavzele Tallavero de Aspe, prekoračile reko Tajo ter stoje oddaljene 38 km od Talavero na poti v Toledo.

Prva seja narodne skupščine

SESTALA SE JE DANES DOPOLNE POD PREDSEDSTVOM NAJSTAREJŠEGA POSLANCA MIHAJLA STOJADINOVIČA. — DR. ANTON KOROSCEK PREDSEDNIK SENATA.

BEOGRAD, 16. januarja. Danes dopoldne ob 9. uri se je sestala nova narodna skupščina k svojemu prvemu zasedanju. Prvo sejo je otvoril kot najstarejši poslanec Mihajlo Stojadinović, poslanec JRZ iz Beograda. Po otvoritvenem govoru začasnega predsednika se je pričela volitev starih tajnikov, nakar sledi izročitev polno-moči novozvoljenim poslancem. Potem pride na vrsto izvolitev verifikacijskega odbora, ki bo štel 21 članov. Do končanja dela verifikacijskega odbora bo pred-

sedoval sejam narodne skupščine predsednik tega odbora, nakar bo izvoljeno redno predsedstvo. Na današnjo sejo so prišli tudi opozicijski poslanci, razen Hrvatov, ki so se sešli samostojno v Zagrebu pod predsedstvom dr. Mačka in sklenili vztrajati v abstinenči. S skupščino se sestaja tudi senat, da izvoli novo vodstvo pod predsedstvom bivšega notranjega ministra dr. Antona Korosceka in podpredsedstvom senatorjev dr. Koturja in dr. Mišku-lina.

Prvi slovaški parlament

DANES SE JE V SLAVNOSTNO OKRAŠENI IN RAZPOLOŽENI BRATISLAVI SESEL PRVI PARLAMENT AVTONOMNE SLOVASKO.

BRATISLAVA, 16. januarja. Danes doživlja Bratislava in z njo ves slovaški narod velik zgodovinski dan, ko se je sešel na prvo sejo njegov prvi avtonomni parlament. Vse mesto je okrašeno z zastavami in v slavnostnem razpoloženju. Prvi poslanci prvega slovaškega parlamenta so se sestali v avli bratislavske univerze ob

navzočnosti celokupne slovaške avtonomne vlade, predsednika osrednje vlade v Pragi dr. Berana in drugih ministrov. Današnja prva seja je posvečena manifestaciji slovaške narodne volje in veselja nad uresničenjem slovaških hotenj. Pred univerzo se zbirajo velike množice Slovkov, ki pozdravljajo ta zgodovinski dogodek.

Zapiski

Odmev zahteve po samostojni Ukrajini v poljskem tisku

Poljska javnost z napetostjo zasleduje razvoj evropskega političnega položaja. Vedno bolj očitno je, da se je položaj Poljske po Monakovem občutno poslabšal. Ravnotežje evropskih sil se je porušilo v korist Nemčije. V vzhodni Evropi stoji Poljska sama proti okrepili Nemčiji. Ukrajinska propaganda pomeni nevarnost tudi za zahodne poljske meje. Vodilni poljski publicist K. Smogorzewski pomirja v »Gazetti Polskie« javno mnenje, trdeč, da bi bilo treba za ustanovitev Ukrajine poraziti poprej Rusijo. Je sicer res, pravi, da rdeča armada ni sposobna ofenzivnega nastopa, zaradi česar tudi ni mogla braniti CSR, svoje ozemlje pa bi mogla vedno braniti. Drugi nazorov pa je publicist Mackiewicz, ki ni zadovoljen s poljsko zvezo s SSSR, kajti Rusovje je že večkrat pokazala, da v evr. politiki ni sposobna igrati odločilne vloge. St. Strambski pravi, da je Poljsko razočarala preorientacija Francije in da se je z razočaranjem končalo tudi nemško-poljsko prijateljstvo. Zapadni evropski tisk nudi danes po njegovem mnenju najlepšo podobo bojazljivosti in strahu pred nemško razpenjavo. — Poljsko zun. politiko čakajo še zelo težki časi, in v bodočnosti bo navezana predvsem nase in svoje sile.

Japonske izgube na Kitajskem

Kitajski vojni minister je ocenil dosežane japonske vojne izgube (takole): 700.000 mrtvih, 640 letal sestreljenih, 580 ladij potopljenih in 220 topov, 664 možnarjev ter 4160 strojinic uničenih.

Kako se Anglija rapidno oborožuje

Po poročilih ameriških vojnih ekspertov je bilo razmerje zračnih sil 30. septembra 1938 takole: Nemčija 10.000, Italija 3.500, Anglija 1.500, Francija 800 letal, tako da sta imeli prvomenovani dve državi 6 krat več letal kakor zadnji dve. Medtem je Nemčija uvedla 24 urni delavnik in zaposlila 400.000 ljudi, tako da je nemška produkcija novembra lanskega leta dosegla fenomenalno število 1000 letal mesečno! Anglija, ki je koncem 1918 zaposlovala 347.000 ljudi v vojni industriji, jih danes zaposluje že zopet 126.000. Nemčija ima dvakrat več letal kakor Anglija, vendar so angleška po izjavi polkovnika Lindbergha najboljša na svetu. Po zadnjih računih ima Nemčija danes 13.000 letal, Anglija pa že 6.500.

Arabski »Mein Kampf«

V Egiptu je pravkar izšla arabska izdaja knjige »Mein Kampf«, ki se prodaja po 3 piastre. Na ovitku knjige je podoba Adolfa Hitlerja z napisom: »Najmočnejši mož na svetu.«

Nastajanje nove skupine v Angliji

Angleška javnost posveča veliko pozornost ustvarjanju skupine neodvisnih poslancev brez pripadnosti strankam, ki jih je približno 50. Ti poslanci ne bodo ustanovili nove politične stranke, temveč bodo pokrenili le pravno-politično gibanje brez razlike pripadnosti strankam. Skupina bo v parlamentu in javnem življenju delala na obnovitvi Velike Britanije, za novo zunanjo politiko in povečanje oboroževanja. Zanimivo je, da bivši zun. min. A. Eden, ki v splošnem zastopa iste misli, nima s to skupino nikakih stikov. K njej spadajo zet W. Churchill, Sandys, Vernon Bartlett in vojaški urednik »Timesove« stotnik Liddel Hart.

Maribor, 16. januarja.

Malokateri politični obisk zadnjega časa je vzbudil v evropski javnosti in v tisku toliko zanimanja, kakor obisk poljskega zunanjega ministra polkovnika Becka pri nemškem vodji in kancelarju Adolfu Hitlerju ter nemškem zunanjem ministru Joachimu von Ribbentropu v Monakovem. Dasi je od tega obiska preteklo že precej časa, mu posveča mednarodni tisk še vedno obsežne komentarje.

To veliko zanimanje si lahko razlagamo z razvojem političnega položaja v Evropi v zadnjem času in dejstvu, da je Poljska poleg oficijelnih veleisl največja država v Evropi in dejansko prav za prav tudi vesela. Vse to daje poljski zunanji politiki poseben pomen, ki ga stopnjuje še dejstvo, da leži zemljepisno med obema največjima evropskimi državama, Nemčijo in sovjetsko Rusijo, ter med obema ekstremno si nasprotujočima sistemoma, skrajno desničarskim nacionalnim socializmom in skrajno levičarskim boljševizmom, med katerima obstaja nepomirljivo sovraštvo.

V tem trenju dveh evropskih kolosov in dveh ekstremnih političnih smeri je skušala še vedno velika, a v primeri s soseščino vendarle majhna Poljska vsa leta svojega obstoja igrati svojo lastno zunanjo in notranjo politiko, ki naj bi je varovala obojestransko ledja, obstoj in razvoj. Prva leta si je iskala zavezniškov na evropskem zahodu. To je bilo v času, ko je bil Pariz še središču vsega evropskega mednarodnega snovanja. Zveze, ki jih je tedaj sklenila, je ohranila sicer še do danes, toda v novih razvojih so močno zbledele in so sedaj dejansko le še kosi papirja. Prav tako so zbledele tudi poljske zveze, ki so bile zasnovane v prejšnjem desetletju s sovjetsko Rusijo, ko je bila ta še vse pomembnejši faktor kakor je danes, in ko se Poljski Nemčija še ni zdelala tako nevarna, da bi jo bilo treba posebno upoštevati. Stalno naraščanje moči Nemčije in pešanje pomena Pariza je pa napotilo Poljsko, da se je bolj kakor z drugimi zblížala z Nemčijo ter sklenila z njo posebno desetletno prijateljsko in nenapadno zvezo.

Zanašajoč se na to zvezo in izkoriščajoč njeno moč, se je Poljska v lani krizi vrgla tudi proti ČSR in sodelovala pri njenem razkosavanju. Toda razvoj nadaljnjih dogodkov je pokazal, da je prišlo Poljski razkosavanje ČSR mnogo večjo škodo, kakor pa korist. Dobil je res tješinsko in poleg poljske narodne manjšine še več Čehov in Nemcev, a obenem tudi na svoji južnovzhodni meji avtonomno Karpatško Ukrajino ter z njo vredno ukrajinsko vprašanje v svojih lastnih državnih mejah. Pojav te nevarnosti je vrgel Poljsko v mrzlična prizadevanja, da bi dosegla skupno mejo z Madžarsko na Karpatih, ne zaradi Madžarske in tudi ne zaradi same te skupne meje, ampak zaradi preprečitve ustvarjanja ukrajinskega Piemonta. Da doseže ta svoj cilj, je bila Poljska pripravljena, opustiti svoje zavezništvo z Nemčijo in ustanoviti celo proti njej lasten obrambni blok držav, kakor tudi zblížati se znova s sovjetsko Rusijo.

Toda Poljska se je nemške in ukrajinske nevarnosti spomnila dosti prepozno. Na obe bi bila morala misliti že pred leti in ako bi bila tedaj zasnovala to, kar je hotela sedaj, bi se bila evropska politika najbrže razvijala precej drugače, kakor se je. Po vsej verjetnosti v tem primeru ne bi bilo ne avstrijskega »anšlusa« ne okrutne ČSR. Zato je bila Poljska te dni s svojimi prizadevanji podobna človeku, ki se hoče ubraniti povodnji šele tedaj, ko mu je že vdrila v hišo, medtem ko se je prej svojim sosedom škodljivo smejal in jim še sam nagajal. A ko je ta politična povodenj porušila poljsko zunanjo politično stavbo, ni zunanjemu ministru polkovniku Becku res ostalo nič drugega, kakor podati se na pot v Monakovo in vkloniti se volji tisti Nemčije, s katero je prej Poljska prostovoljno sklepala zvezo. Od Monakovega dalje se vsiljuje precej verjetna domneva, da poljsko sporazumevanje s tretjim rajhom ni več tako popolnoma svobodno in da bo morala hoditi Poljska po tej poti dalje hote ali nehoté.

Nekateri listi, tudi pri nas, so v prvih komentarjih ob Beckovem obisku pri Hitlerju in von Ribbentropu v svoji lahko-

Odmevi rimskega sestanka

CHAMBERLAIN SE JE VRNIL V LONDON, HALIFAX PA JE ODPOTOVAL V ŽENEVO — KOMENTAR V »INFORMAZIONI DIPLOMATICI«

LONDON, 16. januarja. Ministrski predsednik Chamberlain se je vrnil s svojim spremstvom z obiska v Rimu v London, dočim se je zunanji minister Halifax ustavljal v Ženevi, kjer se je sešel s francoskim zunanjim ministrom Bonnetom. S tem je rimski sestanek zaključen in počasi je mogoče dobiti prve točnejše obrise njegovega pomena. Dejstvo je, kakor se na poučenem mestu zatrijuje, da Chamberlain in Halifax nista potovala v Rim s konkretnimi nameni, da bi rešila dokončno obstoječe mednarodne probleme, prav tako pa je tudi res, da sta upala doseči zblížanje med posameznimi stališči. Rezultat sestanka pa je, da so stališča ostala nespremenjena in da se bodo dogodki velike mednarodne politike razvijali dalje po smereh, ki so bile že prej vidne. To velja zlasti za dve glavni zadevi: špansko vprašanje in italijansko-francoski spor. Glede Španije ostane še vedno pri starem, Italija ni opustila svojih ciljev in njen namen je slej ko prej doseči popolno zmago generala Franca. Ta zmaga je velika postavka v rimskih računih in prav za prav izhodišče za končno rešitev drugega vprašanja, spora med Italijo in Francijo. Tudi v tem Italija ni spremenila svojih namer in bo dalje vztrajala pri svojih zahtevah, katere je Mussolini obrazložil Chamberlainu. Halifax je pa včeraj o njih informiral francoskega zunanjega ministra Bonmeta. Resnično reševanje španskega in sredozemskega vprašanja se bo torej šele začelo, in rimski sestanek italijanskih in angleških državnikov na njiju razplet ne bo imel direktne vpliva. Vendar je gotovo, da bo zastavil Chamberlain v trenutku potrebe vse svoj vpliv, da se reševanje teh problemov zadrži v mirovnih mejah, kakor

je storil tudi v času velike mirovne krize lani.

RIM, 16. januarja. K obisku Chamberlaina in Halifaxa v Rimu objavlja oficijozni list »Informazioni Diplomatiche« članek, v katerem poudarja zlasti prisrčnost, s katero so bila obravnavana razna mednarodna vprašanja med obema državnikoma. V odnosih med Anglijo in Italijo ni bilo pričakovati nobenih senzacij, ker so že popolnoma urejeni. Pri razgovorih so se pa obravnavala tudi čisto splošna vprašanja. Medtem ko je Chamberlain obrazložil angleške odnose do drugih držav, je bilo z italijanske strani poudarjeno neomajno vztrajanje na osi Rim—Berlin. Kar se Španije tiče, je Mussolini naglasil, da bo Italija odpočila od tam svoje zadnje prostovolje, kadar bodo tudi republikanci odposlali iz Španije vse svoje tuje prostovoljce in kadar bo dobil general Franco priznanje pravic vojskujoče se stranke. Ako bi se pa druge veleisile v večji meri vmešale v špansko državljansko vojno, bo morala isto storiti tudi Italija. Nadaljnji razgovori o španskem vprašanju pa bodo mogoči komaj po koncu državljanske vojne. Sedaj bi bilo brezpredmetno sklicevati kake konference, izrekat kake razsodbe itd. V razgovorih med obolimi državnikoma so se obravnavale dalje tudi vprašanja Sredozemlja, Židov in oboževanja.

RIM, 16. jan. »Informazione diplomatiche« piše, da Italija ni želela načeti na rimskem sestanku razmerja med njo in Francijo in da se špansko vprašanje tiče zgolj Italije same, in zato ne more biti predmet razgovorov niti v dveh, kaj šele da bi o tem razpravljala konferenca treh ali štirih.

Angleška nota Japonski

ANGLIJA PROTESTIRA PROTI BIVŠI IZJAVI PRINCA KONOJE IN ZAHTEVA SPOŠTOVANJE POLITIKE ODPRTIH VRAT NA KITAJSKEM

LONDON, 16. januarja. Včeraj je angleški veleposlanik v Tokiu izročil japonski vladi uradno noto, ki je sestavljena zelo ostro. Vlada Nj. Vel. kralja Jurija VI. odklanja vsebino izjave bivšega japonskega ministrskega predsednika princa Konoje z dne 22. decembra in naglašja, da je mogoče omenjeno izjavo razumeti edino tako, da je japonska namera zavojevati Kitajsko. Japonska pa ne sme pozabiti, da so obstajali pred japonsko akcijo med Veliko Britanijo in Kitajsko normalni diplomatski in trgovinski odnosi in obstajalo tudi še sedaj in jih Japonska zato ne more ignorirati. Vlada Nj. Vel. kralja Jurija VI. sicer ne dvomi o sicer-

šnji dobri volji Japonske, mora pa, žal, za enkrat računati z danimi dejstvi in se po njih ravnavati. Velika Britanija vztraja zaradi tega pri zahtevi po politiki odprtih vrat na Daljnem vzhodu, kakor je bila sklenjena l. 1922 v Washingtonu med 9 državami.

PARIZ, 16. jan. Iz merodajnih krogov je prišla vest, da bo tudi Francija že prihodnje dni pri japonski vladi vložila ostro noto, da podpre učinek angleške note.

TOKIO, 16. januarja. Japonski zunanji minister Arita bo podal prihodnje dni ekspozice, v katerem bo in glavem ponovil misli izjave bivšega ministrskega predsednika princa Konoje.

Večja napetost v Palestini

ARABCI SO SKLENILI, DA SE BODO UDELEŽILI PALESTINSKE KONFERENCE ZA »OKROGLO MIZO« V LONDONU

LONDON, 16. januarja. Po vestih iz Beyruta je vrhovni arabski narodni svet sklenil, da se bodo voditelji palestinskih Arabcev udeležili palestinske konference v Londonu. Iz Kahire pa poročajo, da postaja v Palestini položaj med Arabci in Anglični vedno bolj napet. V vseh večjih palestinskih mestih so angleške čete zgradile betonske barikade. Po ulicah patrolirajo stalno vojski oddelki v popolni bojni opremini s strojnimi. Zadnje dni je bilo preiskanih tudi več vasi in aretiranih okoli 1000 Arabcev. Novo napetost ustvarjajo zlasti vesti, da Anglija na londonski konferenci ne namerava sprejeti arabske zahteve po popolni ukinitvi pri-

seljevanja Židov v Palestino. Arabci hočejo sedaj z novo akcijo uplovati na angleško odločitev.

Dr. Brody izpuščen

PRAGA, 16. januarja. Kakor poroča poročevalce agencije Reuter, je češko-slovaška vlada sklenila izpustiti iz zaporu bivšega prvega predsednika avtonomne vladje Karpatke Ukrajine, dr. Aleksandra Brodija, ki je bil lani 26. oktobra aretirani zaradi suma veleizdaje. Obtožnica proti njemu je umaknjena.

Vremenska napoved. Še nadalje milo vreme, večinoma oblačno, ponoči mrzlo.

»popustiteve, je Nemčija dosegla, da se je Poljska obvezala, opustiti vsak poizkus nadaljnjega zblížanja s sovjetsko Rusijo in obljubila, da bo v primeru kakšnega konflikta na Sredozemlju kljub svoji pogodbi s Francijo ostala nevtralna.

Po vsem tem se moramo resno vprašati: ali more imeti Poljska še vedno zavest, da je vveličala in da svojo politiko suvereno sama določa? Odgovor more biti le negativen. Krivce za to ima doma.

Konec požara v Avstraliji

MELBOURNE, 16. jan. Nenadno je začelo v vseh področjih ogromnega požara deževati, kar je povzročilo, da se požarno področje vedno bolj krči. Istočasno je padla temperatura od 112 na 66 stopinj Fahrenheita. Škoda po požaru je ogromna in znaša po dosedanjih cenitvah 800 milijonov dolarjev. Največ je trpelo mesto Victoria, težke škode pa javljajo tudi iz New-South-Walesa in iz južne Avstralije. Nad 500 ljudi je brez strehe.

Papežovo odlikovanje Chamberlaina in Halifaxa

VATIKAN, 16. januarja. Ob priliki audience je sv. oče Pij XI. odlikoval angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina in zunanjega ministra lorda Halifaxa z zlato medaljo, ki je bila skovana za 14-letnico njegovega pontifikata. Na eni strani medalje je relief papeža Pija XI., na drugi pa angleških svetnikov-mučnikov Ivana Fisherja ter Tomaža Moruja. Papež je izjavil, da je srečen, da more podeliti dvema velikima Angležema medaljo dveh velikih svetnikov Angležev.

BLUM PROTI ITALJI

PARIZ, 16. jan. Danes je izšel izpod peresa Leona Bluma v »Populaire« oster članek proti italijanski politiki v Španiji, čes da Italija želi, da bi Francija hermetično zaprla svoje meje, medtem ko Italija sama neprestano pošilja nove čete v Španijo.

POGAJANJA MED USA IN BRAZILJO.

WASHINGTON, 16. januarja. Havas. Roosevelt je povabil v Washington brazilskega zunanjega ministra Osvalda Aranja. Sestanek bo 1. februarja z dnevnim redom: 1. vprašanje nadzorovanja tečajev brazilske valute, 2. pospeševanje trgovskega prometa med USA in Brazilijo in 3. sklenitev nove trgovinske pogodbe.

AMERISKE POMORSKE VAJE.

PANAMA, 16. januarja. Reuter. Včeraj je bil zaključen prehod bojnega brodograja USA iz Tihoga v Atlantski ocean skozi Panamski prekop. Pomorske vaje na Karaibskem morju so se že pričele. Te vaje so največje v zgodovini USA.

ODSTOP EGIPTSKEGA MINISTRA.

KAHIRA, 16. januarja. Egipski vojni minister Sabri-paša je odstopil zaradi nesoglasja v zvezi s proračunom za vojno.

NEMIRI V INDIJI

KALKUTA, 16. jan. Javljajo, da so pripešle nove čete, da vzpostavijo red in mir ob priliki zadnjih demonstracij, pri katerih je padel kot žrtev britanski politični agent major Badaglate.

Mednarodni šahovski turnir v Leningradu

LENINGRAD, 16. jan. V 8. kolu je To-luš zelo spretno izbral napako Rabinoviča in partijo dobil. Keres je prekinil proti Romanovskiemu v boljši poziciji. Flohr je prav tako v boljši poziciji prekinil igro z Levenfišem. Smislov je prekinil partijo proti Goglidzu. Konstantinopolski je premagal Pana. Lilienthal pa ima dobljeno pozicijo proti Kanu. Isto Reshevsky proti Bondarevskemu. Remis je bila igra Makaganov-Bjelavjencev.

Stanje po 8. kolu: Smislov 4½ (1), Reshevsky 4 (2), Rabinovič 4 (1), Makaganov 4, Ragozin 3½ (3), Bjelavjencev in Konstantinopolski 3 (2), Levenfiš 2½ (4), Goglidze, Kan, Lilienthal 2½ (3), Bondarevski in To-luš 2½ (2), Alatorcev in Keres 2 (3), Flohr 1½ (4), Panov 1½ (2) in Romanovski 0 (6).

Borža. Curib, 16. januarja. Devize. Beograd 10, Pariz 11,68, London 20,71, New York 44,67, Milano 23,30, Berlin 177,50, Praga 15,15.

Smučarska poročila

(»Putnik«, Maribor, 16. jan.)

Coljska koč: +7, deloma jasno, jugovzhodnik, sneg skopnel. — Možirska koč: +3, pooblačeno, vetrovno, 90 cm južnega snega. — Mariborska koč-Pohorski dom: —4, vetrovno, severovzhodnik, 25 cm osrenjenega snega. — Sv. Lovrenc na Pohorju: +3, pooblačeno, vetrovno, 38 cm osrenjenega snega. — Peca: +1, jasno, mirno, 100 cm osrenjenega snega. — Kotlje-Rimski vrelci: —1, jasno, mirno, 30 cm osrenjenega snega. Smuka povzd. za silo.

Novice

Razširjenost letike v celjskem okraju

ZANIMIV ZEMLEJVID, KI NAZORNO KAŽE SMER PRODIRANJA JETIKE OB ŽELEZNIŠKI PROGI

Celjski protituberkulozni dispanser je bil ustanovljen leta 1923, leta 1933, je dobil rentgenski aparat in delo se je pričelo tako kopiciti, da je začel dispanser zdravnik specialist g. dr. Ivič ordinirati vsako dopoldne. K njemu hodijo na pregled mnogi, ki so opazili na sebi »znake« letike, pa jim zdravnik pove, da so povsem zdravi. Kajti pregled je za vsakega brezplačen. V dispanser hodijo lahko in težko bolni iz celjskega, gornjegrajskega, konjskega in laškega okraja. Zdravniki okrajnih uradov pošiljajo v Celje na rentgenski pregled svoje bolnike celo iz oddaljenih krajev, predvsem iz Sevnice. Dispanser je vodil pregled vsega območja, statistike in kartoteke, zanimal se je za življenjske razmere bolnikov in se trudil, da v kati zatre bolezen. Letos si je dispanser oskrbel še velik stenski zemljevid vsega območja dispanserja in zemljevid Celja in okolice. Na zemljevidu zataknjene bučice in zastavice kažejo razširjenost letike. Vsak prijavljen primer obolelosti je zaznamovan na zemljevidu in barva bučic in zastavic pove, ali je letika zaprta ali odprta ali izvenpljučna ali je bolnik otrok, ali je v kraju v preteklem letu kdo za letiko umrl. Zanimiv je ta zemljevid. Na prvi pogled opazimo, da se vleče vrsta znakov ob železniški progi in da je v vsak krog, ki označuje kraj z vsaj majhno industrijo, zataknjenih po več znakov letike. Tako v Petrovčah, Zalcu, St. Pavlu, St. Petru, Braslovčah, Zalcu, Polzeli, Mozirju, v Laškem, Storah, Konjicah... Letika si utira pot skozi teren, ki ji daje možnost za to. Mnogo zanimivih doznanih, iz katerih bi se dale črpati koristi, bi mogel prinesiti na podlagi konkretnih primerov pripravljen študij vseh pogojev, ki pripisujejo letiki ugodna tla v mestih in na podeželju. Brez dvoma bi najprej dognali, da koraka letika vzporedno z industrializacijo, vendar pa ne moremo

reči, da je to nujno, saj vemo, da bi pri naša industrija v kraj lahko tudi blagostanje in higieno ljudstva, da bi postalo odporno proti dimu, prahu in naporom. — Zanimivo bi bilo dognati vzroke posameznim primerom obolelosti na podeželju, kjer še ni industrije. Tudi med dinariji in kočarji je beda, ki pripravila tla letiki. Na podeželju pa zanašajo bolezen tudi letoviščarji, ki se prihajajo zdraviti predvsem iz drugih delov države. Moral bi se najti način, da se zavaruje prebivalstvo zdravilišč pred infekcijo. Potrebno je strožje nadzorstvo nad obolelimi in ustanavljanje ambulanz za okrožane. — Zanimiv je primer dveh obolelih v Milih Dolih pri Vojniku, torej prav »na kmeth«. Prvi bolnik je alkoholik in kadilec, drugi je prinesel bolezen iz južnih krajev. Oba sta žarišče bacilov sredi vasi in okrožata otroke in sosedo. — Dispanser vodi kontrolo nad 5. bolniki v Novi vasi, 18. v Gaberju, 6. v Sp. Hudinji, 4. v Trnovljah in 21. v Celju. Za letiko so lani umrli po eden v mestu, v Zavadni, v Sp. Hudinji in v Trnovljah. Črne zastavice po vsoli okrajih kažejo zmazoslavje letike. Ves zemljevid je posejan z bučicami in zastavicami in še bolj bi bil, če bi dispanser vedel za vse, ki so bolni, pa se ne javijo.

Lani je dispanser izvršil 5048 pregledov. Pri 838 bolnikih (392 moških in 446 ženskah) ni dognal bolezni, pri 943 (574 in 369) je dognal letiko, pri 387 (229 in 158) odprto tuberkulozo, pri 1471 (1425 in 1046) je dognal kakšno drugo bolezen. Zdravnik je obiskal na domu v mestu 28, in izven mesta 25 bolnikov, sestre 40 in 49. Rentgenskih pregledov je bilo 1934. Boj proti tuberkulozi je uspešen le, če se z vsemi sredstvi prepreči obolevanje zdravih in ne zdravljenje že težko obolelih. Zdravim je treba dati dela in njih otrokom dovolj kruha, zračna stanovanja in radost do življenja!

20 let Srednje Evrope

Dr. Rudolf Kyoovsky, sodnik iz Novega mesta, je predaval na Ljudski univerzi v Mariboru o političnem in gospodarskem razvoju srednjeevropskega prostora po svetovni vojni. Takoj na začetku predavanja je go. predavatelj omejil pojem Srednje Evrope na tako imenovane nasledstvene države, t. j. Avstrijo (pred priključitvijo), Romunijo, Češko-Slovaško, Madžarsko in Jugoslavijo, o katerih je predvsem govoril.

Srednja Evropa, ki jo tvorijo tzv. podonavski prostor, tvori zaključeno gospodarsko enoto, ki je bila pred svetovno vojno tudi politično enotno organizirana v nekdanji Avstro-Ogrski monarhiji. Z razpadom te države je bil v vsem povojnem času aktualen problem gospodarske organizacije tega prostora. V ureditvi tega vprašanja je že davno pred svetovno vojno začela poskušati Nemčija. Kajti preko tega ozemlja je vodila njena pot na vzhod. Za razliko od drugih evropskih velesil je Nemčija razmeroma pozno začela voditi imperialistično kolonialno politiko, zato pa je bila od vsega začetka tembolj navezana na uveljavljanje v Evropi. Že v 19. stoletju so nemški gospodarski teoretiki ustvarili gospodarski pojem Srednje Evrope in naznaki pot bodočemu razvoju nemških težni v tej smeri.

Po veliki vojni je v tem delu Evrope nastalo več političnih organizacij, ki bi

naj bile začele tudi gospodarsko intenzivno sodelovati. To je bila predvsem Mala zveza, v kateri bi se vse tri države gospodarsko lahko dobro dopolnjevale, kajti industrializirana Češko-Slovaška ter pretežno agrarna državi Jugoslavija in Romunija bi lahko zaključile skoro povsem organično gospodarsko celoto, zlasti, če bi bile pritegnile h gospodarskemu sodelovanju tudi Avstrijo in Madžarsko. Zato je tudi nastalo več gospodarskih načrtov Srednje Evrope (n. pr. Tardieujev, Hodžev), ki so vključevali vseh pet omenjenih držav v enoten gospodarski sistem. Te načrte je preprečila Italija, ki je pritegnila Avstrijo in Madžarsko v tako imenovano »rimske trikotnike«, ki si ga je Italija zamislila kot politično in gospodarsko protitež Mall antanti.

S priključitvijo Avstrije in okrnitvijo Češko-Slovaške je seveda nastal v Srednji Evropi povsem nov položaj, in zdaj se uveljavlja v tem delu Evrope nemška zamisel gospodarske organizacije podonavskega prostora. S političnimi dogodki l. 1938, je postala Nemčija najmočnejši politični in gospodarski faktor v tem delu Evrope, in male države, katerih politiko določuje njihov geopolitični in gospodarski položaj, se vedno tesneje navezujejo — gospodarsko in politično, kar je danes nerazdvojno povezano — na edino velesilo v Srednji Evropi, mis.

Delo podružnice „Ljudske univerze“ v Ptuj

DELO PODRUŽNICE „LJUDSKE UNIVERZE“ V PTUJU IN NJENA OSAMOSTAVITEV Z USTANOVNIM OBČNIM ZBOROM 13. JAN.

V petek je bil v sokolski dvorani »Mladice« ustanovni občni zbor »Ljudske univerze« v Ptuj, ki je bila dosedaj podružnica mariborske. Bila je ustanovljena po iniciativi ptujskih akademikov 3. okt. l. 1937.

Dejovanje »Ljudske univerze« v Ptuj se je naslanjalo na delo in izkušnja mariborske »Ljudske univerze«. Predavali so

tudi predavatelji, ki so govorili v Mariboru.

V lanskoli sezoni je bilo 13 predavanj. »Ptuj« v politični zgodovini Stajerske (prof. Bas), »Ameriška svoboda in dolar« (dr. M. Vidmar), »V deželi polnočnega meseca« (prof. J. Mlakar), »Vprašanje in problemi pravega narodnega gospodarstva« (dr. A. Gosar), »M. Gorki« (dr.

Preobražensky), »Umetniški večer ptujskih umetnikov«, »Glavni činitelji sodobnega mednarodnega razvoja« (dr. Vrčon), »Kako rešujejo Celi manjšinski probleme« (prof. J. Sedivy), »Vzgoja v družini« (dr. St. Gogala), »Peter Bezruč« (A. Debenak), »Najnovejši slovenski pravopis« (prof. St. Bunc), »Rihard Jakopič« (A. Podbevšek), »Pred dejstvi« (Jus Kozak).

Povprečno je posetilo 100 obiskovalcev posamezna predavanja, kar je lep uspeh za Ptuj v primeri z običajno »Ljudsko univerzo« drugod.

Iz blagajniškega poročila je razbrati, da je bilo 6978,25 din dohodkov in 6846,50 din izdatkov. Narodna odbrana je podprla »Ljudsko univerzo« z 2000 din. Nadalje je še prispevala mestna občina 400 in Zdrženje trgovcev 300 din. Ostalo se je nabralo z nabiralnno akcijo in vstopnicami.

V letošnji sezoni je bilo 5 predavanj. Dve predavanja o glasbi (Škerjanec, »Iz svetovne vojne« (gen. Belic). O CSR (Šedivy) in režiser Žizek o sodobnem gledališču.

Letos se je podružnica »Ljudske univerze« v Ptuj odločila, da se osamosvoji. V to svrhu je izdelala društvena pravila, v katerih je obrazložila namen »Ljudske univerze«, da širi splošno izobražbo med vsemi sloji, predvsem s predavanji najrazličnejših tem, kakor tudi s strokovnimi tečaji in poučnimi izleti itd. Poudariti je treba, da je članstvo dostopno vsem slojem brez razlike na stan, poklic in nazor.

Na ustanovnem občnem zboru je bil soglasno izvoljen za predsednika »Ljudske univerze« dosedanj preds. podružnice prof. St. Čankar. Prav tako so prešli iz starega v nov odbor S. Skaza in Hesel Drago. V nov odbor so izvoljeni še ti: Gabrijel Franc kot zastopnik delavstva, Koren Karel kot zastopnik železničarjev, Berlić Joško kot zastopnik obrtniškega, Snoj kot zastopnik trgovcev, Zupančič Drago kot zastopnik umetelstva in Neubauer Franc kot zastopnik kmečke uladine. Tajništvo posle je prevzel prof. Jare, v ostalem pa se bo odbor konstituiral na prvi odborovi seji.

Tokrat je bila izražena posebna želja, da se osnujejo debatni večeri, na katerih bi predvsem obravnavali naša pereča obmejna vprašanja, gospodarske, socialne ter kulturne probleme. Poleg tujih predavateljev naj predava čim več domačin, saj imamo v Ptuj ekonomice, pravnike, zdravnike, profesorje, trgovce, obrtnike, delavce, ki bodo iz svojih področij mogli najbolj osvetliti razmere v Ptuj in njegovi okolici.

Poudarjalo se je tudi, da priskoči Ljudski univerzi na pomoč predvsem mestna občina z izdatnejšo podporo. Ljudska univerza bo prosila podpore tudi pri ptujskih društvih in banovini. Pobirala bo tudi članarino.

S takim programom in takim delom bo »Ljudska univerza« v Ptuj gotovo žela obilne sadove.

O. V Ljubljani sta se poročila Miha Ovsenjak iz Murske Sobote in Ivana Kapus z Bleda.

O. Zveza kulturnih društev v Ljubljani je imela včeraj občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskán. Zborovanje je vodil predsednik prof. Jeran. Poročila društvenih funkcionarjev kažejo, da je bilo preteklo leto zelo uspešno, kljub temu, da je bilo treba premostiti mnogo težav. Po sprejetem načrtu o bodočem delovanju je bila izvoljena nova uprava s prof. Franom Jeranom na čelu.

O. Priručna prireditelj v ljubljanski gluhonemni. Včeraj je bila v ljubljanski gluhonemni lepo uspeša božičnica, katere sta se poleg drugih odličnikov udeležila tudi ban in ljubljanski mestni župan. Po kratkem sporedu so bili vsi gojenci obdarovani.

O. Dve novi smrtni žrtvi je zahtevala davica v Skofji Loki. Okrajno načelstvo je dalo potrebna navodila, da se nevarna epidemija zatre.

O. Železniška nesreča. V Skofji Loki je na postaji trečja rezervna lokomotiva v tovorni vlak. Zadnji vagoni so iztržili in se popolnoma zdrobili. Materialna škoda je zelo velika, človeških žrtev pa k sreči ni bilo.

O. Samomor mladega pravnika. Na Rožniku v Ljubljani se je ustrelil 22-letni absolvirani pravnik Rado T. iz Ljubljane. Kaj je mladčiča gnalo v smrt, ni znano.

O. Iskra iz dimnika zažgala hišo. Posesniku Rozmanu Jakobu v Crenjevcu je do tal pogorelo stanovanjsko poslopje. Orožniki so ugotovili, da je zanesel veter iskra iz dimnika v seno, kjer so videli sosedje, da je začela hiša goreti. Ogenj je nastal, ker je žena kuhala za svinjo. Škoda 30.000 din je krita z zavarovalnino.

O. Saie zažgale hišo. Posesnik Lenarč Zunkovič je prijavil na orožniški postaji v Poljčanah, da so se uzele pri krunski peki saie in mu zažgale hišo. Sosedje so rešili polhišvo in zrno. Škoda 25.000 din je deloma krita z zavarovalnino.

O. Smrtna nesreča na žagi. Na neki žagi v Solčavi je jermenje zgrabil 30-letnega delavca Josipa Klumpreja iz Ljubnega in mu polomilo obě roki in nogi. Nesrečnež je kmalu podlegel.

O. Tat v župnišču. V župnišču pri Sv. Juriju v Slovenskih goricah je vlonil neznan mlajši moški in prebrskal predale pisane mize. Ropot je slišala župnikova kuharica, ki je zločinca prepolila.

O. V Trojahn bodo spomlad prišli graditi vodovod, ki je nujno potreben, saj je občutno pomanjkanje zdrave pitne vode.

O. Nevarno naraščanje ljubljanskih voda. Južno vreme in dež sta povzročila, da ljubljanske vode nevarno naraščajo, ljubljanskemu polju grozi nevarnost poplavl. Za enkrat je promet še nemoten.

O. Borza dela išče čevljarja, mizarskega vajenca, hlepa, 8 kuharice, 4 služkinje, 4 kmečke dekle, natakarijo in poštrežnico.

O. »Razvoj letalstva v Sloveniji« je naslov predavanja »Ljudske univerze« v Celju danes ob 20. v risinskih dekl. mešč. šole. Predava g. dr. Stane Rape.

O. V bolnišnico je bil prepeljan delavec Skore Jožef iz Sv. Urbana. Na rledelecni cesti si je zlomil nogo.

O. Dramsko društvo v Ptuj nam bo predstavilo 20. t. m. ob 20. dramo Jožeta Kravca »Detektiv Megla«.

O. Iz sodne statistike. Na kazenskem oddelku okrajnega sodišča v Ptuj se je lanske leto obravnavalo 1127 slučajev, 663 se jih je rešilo s poravnavo ali odstopom drugim sodiščem, 464 pa se je končalo s sodo. V pripravljenem postopanju za okrajno sodišče so primeri nastali na 336 slučajev, od katerih so bili 303 že izvršeni in predloženi drž. tožilstvu. Pravni pomoč drugim sodiščem se je nudilo v 517 slučajih. Prestopki so se v primeri z l. 1937, znižali za 60, zločini pa, ki spadajo okrajnemu sodišču za 81 slučajev.

O. Umrl so: v bolnišnici 5-letna pos. hči Pihler Rozalija iz Krčevine pri Vurberku, 1½-letna vinčarska hči Skok Ljudmila iz Zetal, 61-letna vinčarska Podlehnik iz Pavlove in Türl Ljudmila, 78-letna zasebnica iz Ptuja.

O. Zlomila si je roko 50-letna. Murn Martina na Tratah pri padcu po zaledenelih tleh, 3-letni pos. sin Preimzel Franc iz Starešincev si je zlomil desno nogo.

O. V Ptuj prebivalstvo pada. V l. 1938 se je narodilo 228 otrok, 16 je mrtvorojenih, umrlo jih je 244. V mestni fari se je narodilo 186 otrok, umrlo jih 140, poročilo se jih je 14. V minoritski fari se je narodilo 142 otrok, umrlo jih 104, poročilo se jih je 65. Zanimivo je, če ne bi bilo mrtvorojenih otrok, bi se jih narodilo isto število, kot jih je umrlo.

O. Z jabolki čestitajo Novo leto. Na našem Primorju je navada, da otroci čestitajo Novo leto z jabolki, kar je precej dobičkonosno. Vsakomur, ki mu čestitajo, ponudijo jabolko; v katero v znak zahvale vstanejo dinarske, dvadinske in celo desetdinarske kovance. Ta navada je bila letos predvsem privilegij mladih časopisnih kolporterjev.

Umetnik na trapezu, ki se je posvetil zdravniškemu poklicu

Maribor

Od nedelje do nedelje

Stoletna praksa pripisuje to leto Mar-su, bogu krvavega meča in borb. Zato je verjetno, da bo leto, kot napoveduje praksa, precej suho. Za minuli teden pa to menda ne velja, vsaj v kolikor se nanaša na brozgo, ki bi je ne prisodili niti jakovemu marcu. Menda ni bil s to meteorologijo zadovoljen ne deželan, ne meščan, niti oni iz centra mesta. Celó tam da je bila taka brozga, da je moralo radi nje odpasti četrtkovo zadržano predavanje. Zdi pa se, da je tukaj vmes še druga, recimo notranja brozga. Ta je zmožna, pokriti in zamoriti marsikateri interes in celó oni, ki bi moral biti — in dejanski tudi je — naša prava zadeva. Je to gospodarsko-socialna stran našega življenja.

Gospodarstvo pa je preveč vsakdanja reč in smo ga že sili izpod domačih dimnikov. Je to sicer res, a z domačimi težavami ne bomo rešili prvega problema, niti ne bomo tako hitro prodrli do resnice, da je vsa politika v svojem bistvu aplikacija gospodarstva. Zelo dobro bi bilo, da bi se prav od te strani malo poučili in si z

večjo jasnostjo razlagali današnji položaj, neizbežno povezanost gospodarskega procesa ter malo razmišljali o novih bolj uspešnih poteh iz te gospodarsko-socialne brozge.

Ce se omejimo na brozgo v najožjem smislu, moramo biti včerajšnji nedelji hvaležni, da nas je rešila onega modernega blata izpod avtobusnih koles vsaj ob centru mesta. Iz srca bi bili hvaležni, če bi bilo tako tudi na že znanem cestnem kosu proti Pobrežju.

Sicer ni bilo od 1. do 2. nedelje razglasenja Gospodovega nobenih posebnosti razen one, ki so jo z jezo in žalostjo v srcu registrirali smučarji in ostala velika družina sportnikov, ki so vsi morali odložiti svoj oprebel. Jug je brezobzirno poplaval skoro vso snežno smetano in so vsi vpi v novo naklado ostali neuspešni. Prepričani smo, da se bo Mars, če nam bo naklonil v tem tednu bolj suhe dneve, prikupil zdravim in bolnim, mladim in stariim.

Nov most čez Dravo

KJE BO STAL NOVI MELJSKI MOST? — FINANČNO VPRAŠANJE SE NI REŠENO

Vprašanje gradnje novega dravskega mostu v Mariboru je eden najvažnejših lokalnih problemov. O njem je razpravljala na včerajšnji občinski seji tudi pobreška občina. Zupan g. Stržina je poročal o predpripravi in o preložitvi državne ceste Maribor—Ptui. Gradnja novega mostu je že skoraj gotova stvar. Nastala sta le dva načrta, kje naj bo ta novi most. Prva struja se zavzema za gradnjo mostu pri Narodnem domu, druga pa pravi, naj se most zgradi v Melju. Ker pa je iniciativo za gradnjo mostu prevzela banovina, je tudi v njenih ro-

kah odločitev, kje bo novi dravski most. Tudi finančna stran gradnje še ni popolnoma rešena. Banovina je namenila za gradnjo pet milijonov dinarjev, mestna občina je stavila v proračun samo 200.000 dinarjev, okrajni cestni odbor tudi 200.000 dinarjev, pobreška občina pa 100.000 dinarjev. Gradnja novega mostu pa bo veljala 13 milijonov dinarjev. Na posebnem sestanku prizadetih industrialcev so sklenili, da bo Hutter prispeval za gradnjo mostu milijon dinarjev, enako tudi drugi tovarnarji, če bodo imeli njihovi delavci prost prehod preko mostu.

Zakaj bilje zopet plat zvona?

V zadnjem času se opaža, da v Mariboru ob priliki požarov zopet bje plat zvona, dočim prejšnja leta tega ni bilo. Kakor smo zvedeli, je vzrok v slabši oziroma popolnoma pokvarjenih alarmnih naprav tukajšnje gasilske čete. Prejšnja leta so ob izbruhu kakšnega požara poklicali gasilce s pomočjo notranjih priprav, ki pa so sedaj v tako slabem stanju, da so sploh neuporabne. Baje so te alarmne priprave preko 50 let stare. Zice teh alarmnih priprav, ki jih ima mariborska gasilska četa napeljana po ulicah, so potrgane, kar ni čudno, ker so iz vojne materiala, saj so prejšnje bakrene zice zamenjali z navadnimi železnimi. Zato je v interesu celega mesta, da se te gasilne alarmne naprave in ulični vodi čimprej zamenjajo z novimi. Baje ima gasilska četa že zadevne ponudbe.

Gradbeno gibanje v Mariboru

V preteklem letu je bilo gradbeno gibanje v Mariboru zelo živahno, saj se je v mestnem okolišu zgradilo za 14.985.648 dinarjev novih zgradb. Lani so zasebniki in občina zgradili 10 prtilčnih, 17 enonadstropnih, 3 dvonadstropne in 6 trinadstropnih stanovanjskih hiš, eno cerkev, dve industrijski zgradbi, 6 avtogaraž, 10 nadzidkov in 7 prizidkov. Z novimi zgradbami je Maribor dobil 230 novih stanovanj, in sicer 40 enosobnih, 72 dvosobnih, 18 trisobnih, 2 petosobni, eno sedmosobno stanovanje in 80 sob s štedilnikom, 12 samskih stanovanj ter več enosobnih stanovanjskih prostorov. Tudi letos se bo razvila živahna gradbeno delavnost. V delu so gradnja nove carinarne, gradnja novega bogoslovja, palače »Drave« in več drugih zasebnih zgradb, v načrtu pa so gradnje palače »Vzajemne zavarov-

valne« na Glavnem trgu, nove gimnazije na desnem bregu Drave in nove tržnice na Vojašniškem trgu.

I. sokolski ples odlično uspel

V lepo okrašenem Sokolskem domu je bil v soboto zvečer III. sokolski ples, ki je nadvse odlično uspel. Prireditelj, ki je bila v počastitev rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije, so poleg številnih sokolskih pripadnikov in občinstva posetili tudi mnogi predstavniki oblasti in zastopniki našega javnega življenja. Med drugimi smo opazili mestnega župana dr. Juvana s soprogo, poveljnika mesta generala C. Stanojloviča s celokupnim oficirskim zborom, okrajna načelnika dr. Šiško in Ajleca, starostu sokolske župe dr. Goriška in druge.

Odlično uspešno prireditelj sta s kraljevskim kolom otvorila general Stanojlovič s soprogo mestnega župana. Sokolska društva, ki so po svojem meddruštvenem odboru prireditev organizirala, zaslužijo vse priznanje. Meddruštveni odbor sokolskih društev pa se vsem, ki so kakor koli pripomogli k lepemu uspehu III. sokolskega plesa, najtopleje zahvaljuje.

Vlom v razvnanjsko šolo

Preteklo noč je bilo vlomljeno v razvnanjsko osnovno šolo. Neznani storilci, najbrže sta bila dva, so izrezali šipo na oknu III. razreda in pritičljn, ko pa so vlomilci začeli drugo šipo, se je ta razbila. Nato so se splazili v razred in hoteli odpreti vrata. Imeli pa so smolo, ker je bil v zunanji strani ključavnice ključ. Zato so morali brez plana oditi. S seboj so vzeli le izrezano šipo. Na kraj dogodka je prišla tezenska žandarmerijska patrulja. Policijski daktiloskop g. Grobin je posnel prstne odtise, policijski pes pa je našel sled za vlomilci.

m. Premislila sta koroška rojakinja ga. Šell Pirc, soproga mariborskega brivskega mojstra, ter g. Ivan Terbos, železničar v pokoji. Pogreb bo v torek popoldne, N. p. v. m. l.

m. Občni zbor Zveze Malistrovih borcev v Mariboru. V nedeljo, 5. febr., ob pol 10. do, bo v mali dvorani Narodnega doma v Mariboru redni letni občni zbor Zveze Malistrovih borcev. Predlogi se morajo predložiti upravnemu odboru 8 dni pred občnim zborom, to je najkasneje do 28. jan., ker se po navedenem roku prispeli predlogi ne bodo upoštevali. Pristop k občnemu zboru imajo samo oni člani, ki se bodo izkazali s potrdilom in legitimacijo, da so poravnali vso članarino do vključno leta 1939. Naši člani iz podeželja naj se poslužijo nedeljske polovične železniške karte.

m. Železniški uradniki so zborovali. Včeraj so pri »Meranu« imeli občni zbor železniški uradniki. Člani Pododborna društva železniških uradnikov v Mariboru, ki ga je vodil predsednik inž. Jagodič, Centralno upravo iz Zagreba je zastopal

dr. Campa, oblastni odbor v Ljubljani pa predsednik Miroslav Bertonec. Po poročilih predsednika inž. Jagodiča, tajnika Čretnika in blaginjskega Vprašavka so razpravljali o stanovskih vprašanjih. Pereč je zlasti problem dopustov železniških uradnikov, ki ostanejo zaradi premalega števila osebeja skoraj vedno neizrabljeni. Novemu odboru načeljuje zopet inž. Jagodič.

m. Umrla je gospa Šell Pirc, soproga brivskega mojstra. Pokojnica je bila koroška Slovenka, rojena na Strmci pri Beljaku. Pogreb bo jutri ob 16. uri v mrtvašnici na Pobrežju.

m. Smrt v jetnišnici. V mariborski jetnišnici je umrl 23-letni Henrik Leskovar iz Slovenske Bistrice, ki je bil zaradi tatvin obsojen na 15-mesečno težko ječo. Kazen bi v petih mesecih odslužil.

* Sokol Maribor III. ima svoj redni občni zbor v nedeljo, dne 22. januarja, ob 9. uri v krčevinski šoli.

* 608 strani velike osmerke obsega pravkar zaključeni 58. letnik Ljubljanskega zvona. Uredil ga je pisatelj Jus Kozak. V njem najdete najnovejše prispevke vodilnih slovenskih pesnikov, pripovednikov, esejistov in kritikov, pravi prežer našega duhovnega ustvarjanja v preteklem letu. Sezite po zaključenem letniku in naročite se na to najstarejšo slovensko knjižno revijo! Celoletna naročnina znaša din 120.— (za dijake din 90.—); plača se lahko tudi v mesečnih obrokih! Naroča se v knjižarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Šelenburgova ul. 3 in pri njeni podružnici v Mariboru, Aleksandrova cesta 13.

m. Nočna lekarniška služba: Lekarna pri Zamorcu, Gosposka ulica 12, telefon 28—12; Lekarna pri Angelu varhu, Aleksandrova cesta 33, tel. 22—13.

Kino

Grajsko kino. Danes veliki nemški senzacijski film »Kavčuk« film, ki nam kaže borbe za elastično zlato.

* Kino Esplanade. Prekrasni zgodovinski na biennial s prvo nagrado ocenjeni velleim »Kraljica Viktorija« z Adolfom Wohlbrück-om.

* Kino Union. »Scipio Afriski« monumentalno filmsko veledelo ogromnih dimenzij in razkošja ital. produkcije.

Mariborsko gledališče

Ponedeljek: Zaprt.

Torek, 17. januarja ob 20. uri: »Matura«.

Red C.

Sprememba repertoarja. Radi obolelosti g. Harastovića se mora za torek, 17. t. m., napovedana predstava operete »Vse za šalo« odložiti. Mesto nje se uprjori »Matura« za red C. Na gornje se posebno opozarjajo abonenti reda A.

Mariborska drama študijska novo oderško delo hrvaškega pisatelja Andjelka Stimca, »Automelody« v Skrbinskih režiji.

Kultura

Koncert mariborske Glasbene Matice

Glasbena Matica v Mariboru, ta eminentna kulturna ustanova, je pokazala s koncertom 11. t. m. kulturno kapaciteto in slovansko zavest obmejnih Slovencev. Ne glede na to, da obstoje opravilno različna mnenja o tem, ali je G. M. v teh dvajsetih letih izpolnila svoje poslanstvo, je ta koncert kot pointa dvajsetletnih prizadevanj pomemben dogodek, a po svoji kvaliteti tak, da smo nam lahko ponosni. Dejstvo, da imamo po 20. letih malone kompleten simfonističen orkester, v katerem sodelujejo le v Mariboru živeči glasbeni profesionalci in amaterji, ki so večinoma na ta ali oni način vezani na G. M., da se rekrutirajo ti glasbeniki v veliki meri iz njenih nekdanjih učencev in da stoji sedaj celo na čelu njenega orkestra in pevškega zbora dirigenat, ki je dobil prve temelje svojega znanja tudi kot njen učenec, spada gotovo med najbolj razveseljive rezultate njenega delovanja. Ta uspeh jo dosega G. M. kljub mnogoterim ovram, kljub notranjim in drugim težavam, kljub temu, da se bori prav v letošnji sezoni z najhujšimi tekočimi. To pa dokazuje njeno življenjsko moč in njen razsodni atre v sredini, ki je sposobna ustvarjati in kumulirati kulturne vrednote.

Ogledajo si sedaj tri faktorje tega koncerta: orkester, zbor in dirigenta.

Orkester, čeprav menda najboljši, ki ga je doslej imela G. M., kaže v svoji sestavi še neke pomanjkljivosti. Godalni korpus, ki je po kvaliteti zvoka gotovo najboljši, potrebuje vsaj še nekaj viol. Metalna pihala, dokaj dobro zasedena, se dajo po potrebi številčno dopolniti. Skupina lešenih pihal pa ima preslabotno zasedbo, a tudi kvaliteta nekaterih njenih pulfov zaostaja za drugimi. To je prišlo do izraza zlasti pri Čajkovskem. Ves orkester, čeprav v njem sodeluje nekoliko strokovnjakov, ima amaterski značaj. S tem se tudi dajo razlagati posamezne (razmeroma redke) majhne neveselosti pri izvedbi. Te malenkosti po postopno docela nevažne, če upoštevamo veliki napredek, ki ga je pokazal orkester na tem koncertu. A to je odločilno: napredek, razvoj, elan. Ta orkester pa se bo brez dvoma še bolje razvil, če ostane v dobrih rokah.

Od nekoč mogočnega pevškega zbora G. M. je ostala razmeroma majhna, toda hrabra četa, zvesta svojemu poslanstvu. Tem večjo pohvalo zasluži. Upajmo, da bo po tem relativno lepem uspehu pevski zbor G. M. kmalu spet dosegel prej-

šnjo stopnjo, a zlasti mu želimo, da se mu pridruži zadosten pevski naraščaj. Zdi se nam, da je bil ta nastop znak konsolidacije razmer v pevskem odseku G. M. Sedaj je treba zaviti rokave, nadoknaditi, kar je izgubljenega in pogumno in vztrajno napredovati.

Dirigent g. Drago Šijanec je muzik par excellence. Točno ve, kje so meje amaterskih združenj, ima pa kot odlični strokovnjak sposobnost, izčrpati stodoostoto vse možnosti, ki mu jih nudi po-verjen mu ansambel in ga voditi od stopnje do stopnje bliže k zaželeni popolnosti. Superiorno strokovno znanje, rutino, pa tudi sposobnost doživljanja kaže zlasti kot orkestrski dirigent.

Njegova večja intima naklonjenost orkestralnemu muziciranju kakor delu z vokalnim ansambлом je razumljiva, če upoštevamo njegove studije in dosedanje delo. Toda Muzeken do svojega dela, svojstvena vsakemu resničnemu glasbeniku, je zagotovilo, da se bo popolnoma življal tudi v potrebe pevskih združenj. Sodelovanje Draga Šianca pri izgraditvi orkestralnega in pevškega odseka G. M. je vsekakor dragocena pridobitev za glasbeno kulturo Maribora in našega obmejnega ozemlja. Ob tem se nam neho-te vsiljuje še ena ugotovitev. G. M. je že enkrat imela na čelu svojih reproduktivnih ansamblom polnokrvnega glasbenika (mislimo na Marjana Kozino). Če

sedaj primerjamo umetniške uspehe G. M. v različnih dobah njenega obstoja, se nam nudi izkustvo, da sta umetniški uspeh in umetniška rast G. M. odvisna od tega, ali ima umetniško vodstvo. To nam dokazuje umetniški rezultat dela teh dveh umetnikov, ki sta po svoji umetniški in psihični strukturi sicer zelo različna, toda oba umetnika. Torej: nikoli več tveganj eksperimentov z difilantni ali strokovnjaki dvomljivih kvalitiet, če so tu prvovrstne sile! Pazimo, da nam ostane strokovnjak in umetnik, ki ga sedaj zopet imamo, in da s tem omogočimo stalen napredek im stalno rast naše Glasbene Matice.

Celotni Glasbeni Matici od srca čestitamo! A tega koncerta od njeni dvajsetletnici se bomo vedno s ponosom spominjali. Da, s ponosom! L. N.

k. Knjiga z nakladdo 10 milijonov izvodov. Povest »Koča strica Tomec, ki jo je napisala leta 1852. ameriška pisateljica Harriet Elisabeth Stowe, je bila prevedena na večino književnih jezikov in je doživela nakladdo 10 milijonov izvodov. Še lani so ugotovili, da spada v New Yorku med 12 najbolj čitanih knjig. Delo je izšlo tudi v slovenskih in več izdajah. Pripomoglo je svoječasno zelo veliko, da je bilo v Zveznih državah objavljeno suženstvo črncev.

Sport

Tekmovanje za zimski cup

LJUBLJANA, HASK, SPLIT IN BATA SO IZPADLI IZ NADALJNJEGA TEKMOVANJA

Včeraj smo imeli izredno lepo sportno nedeljo, ki je omogočala istočasno tekmovalništvo v zimsko-sportnih panogah ter nogometne tekme pri dovolj ugodnem terenu. Zapadna skupina klubov je včeraj odigrala povratne tekme, v katerih so izpadli klubi Ljubljana, HASK, Bata in Split, Ljubljani se je tako izpolnila želja, da ji ni treba več igrati v tej konkurenci. Moštvo Ljubljane je v Zagrebu kljub visokemu porazu igralo dobro, vendar je zmagala večja rutina Gradanskega na razmešanem terenu. Že po odigrani prvi polovici prvega polčasa je bilo pri stanju 3:0 jasno, da bo Ljubljana tekmo izgubila. HASK je igral povratno tekmo proti Slaviji (S) ter je gladko izgubil s 3:0 (3:0) in tako tudi izpadel iz tekmovalništva. Več sreče je imela Concordia, ki si je z rezultatom v Borovem zagotovila sodelovanje v drugem kolu. Malo presenečenje je remis v Splitu med lokalnimi rivaloma

Hajdukom in Splitom. Ker pa je Hajduk prvo tekmo dobil, pride kljub temu v naslednje kolo.

Rezultati v zapadni skupini so sledeči:

Gradjanski:Ljubljana 6:0 (3:0).
Slavija (S):HASK 3:0 (3:0).
Bata:Concordia 2:2 (2:2).
Hajduk:Split 0:0.

Tudi vzhodna skupina je odigrala svoje prve tekme, ki so prinesle pričakovane zmage favoritov. Rezultati so naslednji:

BSK:Slavija (O) 3:1 (3:0).
BASK:Gradjanski (S) 5:0 (2:0).
Jedinstvo:Zemun 2:0 (0:0).
Radnički:Jugoslavija 2:3 (1:2).

Tekma BAKS:Gradjanski je precej trpela radi blatnega terena ter je radi tega prišlo tudi mestoma do ostrig igr. Pri padcu po hudem foulu si je igralec Surdonja zlomil roko.

II. zlet gorenjskih smučarjev v Kranjski gori

V soboto in nedeljo je bil v Kranjski gori II. zlet gorenjskih smučarjev, ki je ob rekordni udeležbi tekmovalcev in gledalcev prinesel jako dobre rezultate. Kljub južnemu vremenu v večjem delu Slovenije so bile snežne prilike v Kranjski gori dovolj ugodne. Vršila so se mnoga seniorska in juniorska tekmovalništva, v naslednjem kratko poročilo.

Za tekmovalništvo v tekmovalni sezoni je prijavilo 53 seniorjev in 40 juniorjev. Seniorska proga je merila po splošni sodbi nekaj manj kot 18 km, imela je višinsko razliko 250 m. Vrstni red seniorjev:

1. Klančnik Alojz (Dovje-M.) 51:49, 2. Smolej Franc 52:01, 3. Žemva Lovro (oba Bratstvo) 53:43, 4. Klančnik Gregor (Dovje-M.) 55:07, 5. Knap Leon (Ilirija) 55:35.

Za klasično kombinacijo so se plasirali: 1. Klančnik Gregor, 2. Knific Jože, 3. Kerštnaj Andrej, 4. Petrič Anton, 5. Bevc Edo itd.

Juniorji so tekli le 5 km po isti progi kakor seniorji. V A kategoriji je zmagal Rožič Janoz (Ilirija) v 28:39, v B kategoriji pa Poldaj Janoz (Dovje-Mojstrana) v 30:12.

Spored drugega dne so otvorili tekmovalci v veleslalomu na 2400 m dolgi progi z višinsko razliko 400 m ter je imela 29 vrtov. Med 54 tekmovalcev je s lahko zmagal Praček (Skala) v 2:29,7, ki radi odsotnosti Helma ni imel resnega tekmeča.

Pred začetkom juniorskega slaloma je bilo svečano blagoslovljeno novo smučarsko terišče ter jadralno letalo kranjskogorske podružnice »Naša krila«. Sve-

čanosti so prisostvovali mnogi odličniki z banom na čelu.

V slalomu za juniorje je na progi 400 m z višinsko razliko 70 m ter 30 vrtov zmagal med 55 tekmovalci Bertonec Jože (Gorenjec) v 46,4.

V tekni naraščajočih na 3 km je zasedel prvo mesto Rožič Jože (Ilirija) v 17:56.

V skakalnih tekmah juniorjev in naraščajočih na 27 m skakalnici sta zasedla prvi mesti že znana skakalca Poldaj Janoz (Dovje-Mojstrana) 145 točk, 18,5 in 19 m, ter Bukovnik Leon (Bratstvo) 144,8 točke, 19 in 19,5 m. Najdaljši skok je dosegel izven konkurence Bukovnik s 24 m.

Seniorji so skakali za naslov prvaka zleta in GZSP v Planici na skakalnici za 65 m, ki pa se je izkazala za preveliko, skoraj vsi tekmovalci so imeli vsaj po eden padec. Najboljši skakalec v daljini in stilu je bil Bevc Edo (Ljubljana), ki pa je radi padca zasedel šele 6. mesto.

Rezultati klasične kombinacije za prvenstvo zleta: 1. Bevc (Ljubljana) 265 točk od 320 dosegljivih (51, 51p), 2. Pogačnik (Bratstvo) 256,8 (39, 41,5), 3. Klančnik Gregor (Dovje-M.) 253,1 (45, 46,5 p), 4. Razinger Tone (Bratstvo) 236,9 (40,5, 43,5).

ZA PRVENSTVO GZSP V KLASIČNI KOMBINACIJI: 1. Pogačnik (Bratstvo), 2. Klančnik Gregor (Dovje-M.), 3. Razinger Tone (Bratstvo).

Za kombinacijo so skakali s skrajšanim zaletom. Samostojni skoki so bili nekoliko boljši, a še zmerom ne zadovoljivi.

V posameznih disciplinah in prvi trije: 1. Klančnik Karel (Ljubljana) 143,1 (50, 52), 2. Jakopič Albin (Dovje-M.) 138 (47, 49,5), 3. Klančnik Gregor (DM) 135,5 (45,5,

47,5), 4. Razinger Tone (Bratstvo) 118,8 (41,5, 43,5).

Rezultati skokov za prvenstvo GZSP: 1. Jakopič Albin (DM), 2. Klančnik Gregor (DM), 3. Razinger Tone (Br), 4. Zupan (Br).

Ob 18. so bili v hotelu »Slavec« v Kranjski gori objavljeni rezultati in razdeljena darila. Nagradjeni so bili vsi prvaki zleta v posameznih disciplinah in pa prvi trije v vsaki panogi za prvenstvo GZSP.

Občni zbor SK Slavije

V gostilni Klemenšek na Pobrežju je bil včeraj občni zbor SK Slavije. Vodil ga je pred. g. Ferenc Adoli, ki je uvodoma pozdravil članstvo, zastopnike drugih klubov in tiska. Poudaril je, da se mora klub borovati z velikimi materialnimi težavami, najbolj ga pa ovira pomanjkanje lastnega igrišča, čeprav mu gre SK Železnikar jako uvidno na roko. Tajnik g. Pajer je poročal, da se je klubova administracija precej povečala proti popreju. Klub je imel 39 sej in 19 članskih sestankov. Dramski odsek je priredil 6 vesoligre, ki so vsestransko uspeli. Klub ima 85 rednih, 34 podpornih članov. Blaginjak g. Filipič je izkazal 1187, din salda, ostalo klubsko imetje pa znaša preko 6000 din. Za nogometni odsek je poročal tajnik g. Pajer. Klub je odigral 26 tekem (6 zmag, 17 porazov in 3 remij). Za šahovski odsek je poročal g. Rožmarin. Klub je sodeloval samo na enem turnirju ter si pri priliki osvojil pokal SK Fram. Na predlog nadzornega odbora je dobil celotni odbor soglasno absolutorij. Pred volitvami novega odbora je pozdravil občni zbor v imenu SK Železnikarja tajnik g. Jenko Josip.

Za volitve so bile predložene 4 liste. Izvoljen je bil sledeči upravni odbor: Ferenc Adoli, pred., Pajer Konrad, podpred., Dasko Vinko, tajnik, Filipič Fric, blaginjak, Žohar Lovrenc, Vuković Fric, Kitak Maks, Kocbek Rudolf, Žnidar Hubert, Vežjak Danilo, Ružič Ciril in Dasko Antont, odborniki. Nadzorni odbor: Pajer Jindra, Kralj Stanko, Rožmarin Karl, Razosedič: Brežnik Stefan, Sotler Alojz, Volf Rudolf.

Končno se je razvila debata, v kateri so govniki poudarjali, da bi morali merodajni činitelji v večji meri podpirati tezanje SK Slavije, v prvi vrsti pa bi naj prislokovala na pomoč občina ter pripomoč klubsko do primernega igrišča. SK Slavija je sicer na poti v drugi razred, ker je na zadnjem mestu prvenstvene tabele, toda agilo klubovo vodstvo je prepričano, da bo pri primerni pomoči od zunaj in resnem udeleževanju svojega članstva zopet prišel med prvorazredne klube mariborskega okrožja.

5. Okrožni odbor LNP-a v Mariboru (službeno). Drevi ob 20. odborova seja pri »Zamorce«.

»S. Mariborski plavalni klub poziva članstvo na sestanek v ponedeljek, 16. t. m.,

ob 20. v Aljaževi sobi hotela »Orel«. Dnevni red: zimski treningi in razno.

»S. Občni zbor SK Železnikarja. SK Železnikar bo imel svoj letošnji redni letni občni zbor z običajnim dnevnim redom v soboto, 4. febr., ob 19. v tribunskih prostorih na stadionu.

»S. Vines je zopet porazil Budgea z rezultatom 7:5, 2:6, 6:4.

»S. Češkoslovaški nogometni sodniki so izgubili avtonomijo. Komisija za reorganizacijo češkoslovaškega sporta jih je kot »Zbor sodnikov pri nogometni zvezi« vključila v zvezo.

»S. V reprezentanci Nemčije, ki bo 29. jan. igrala v Bruslju proti Belgiji, bo igralo osem dunajskih nogometašev.

»S. Stelzer in Jakaša, ki bi se morala boksati v Brnu, nista nastopila, ker so Loos, Ambrož in Stekl, najboljši moravski boksaarji, zboleli na gripi. Oba se že vračata v domovino.

Šah

Mednarodni šahovski turnir v Leningradu

Doslej je bilo odigranih 7 kol. Tudi v poslednjih 3 kolih je bila večina partij prekinjenih, tako da je težko presoditi položaj. Po 7. kolu vodi Smislov s 4½ točkami, sledi Rabinovič s 4, Ragozin in Reshevsky s 3½. Nadaljevanje prekinjenih partij iz 5. kola je imelo naslednji rezultat: Smislov je premagal Beljavienca, Toluš Lilitenthala in Ragozina Bondarevskega, remis so končale sledeče partije: Makaganov—Konstantinopolski, Panov—Rabinovič. V 6. kolu je Ragozin premagal Smislova, Rabinovič pa Goglidza, dočim sta remizirala para Kan—Leveniš in Alatorcev—Makaganov.

Sedmo kolo je prineslo nenavadno senzacijo. V zelo napeti igri je Toluš premagal Keresla Panov je remiziral s Smislovim, Goglidze s Bondarevskim, Reshevsky s Rabinovičem in Makaganov s Kanom. Prekinjena partija iz 2. kola Keres—Beljavienec je končala remis.

KLUBSKO PRVENSTVO SLOVENIJE

V okviru Slovenske šahovske zveze sta bili včeraj odigrani v Mariboru dve tekmi, ki sta prinesli zmage favoritom. Mariborski šahovski klub je zelo visoko premagal šahovski odsek UNŽB, in sicer v razmerju 8:0. Za MŠK so igrali njegovi najvidnejši in nalmokejši igralci: prof. Stupan, Bien, Kukovec, Lobkov, dr. Lippai, Strišča, Ostanek in Stojšek. Druga tekma je bila med I. in II. moštvom SK Železnikarja. Zmagalo je I. moštvo v razmerju 5:3.

Rešitev križanke štev. 16.

Vodoravno: krokodil, lesa, oko, opera, ak, lavoro, Ob, vid, Tomaj, do, Adana, rt, Čarati, Ala, in, otok, da, so.

Navpično: klopotača, rep, bodalo, osel, Marak, karavana, os, aviatik, do, od, in, Ikar, dr., do, lokomotiva.

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMRI

DETEKTIVSKI ROMAN

Inspektor je raztreseno gledal naokoli. »Ali je imel Ardeen kak vzrok, da bi si želel imeti ključ vašega stanovanja?« je naglo posegel v besedo. In videl je, da je ostal sicer igralčev glas trden, oči pa so samežkale.

»Ne, kolikor vem,« se je glasil odgovor. »Kje je Ardeen v Londonu stanoval, gospod Ingram?«

»Rekel mi je, da stanuje v Stantonovem hotelu,« je odgovoril igralec. »Toda hoče baje menjati stanovanje. Ne vem, ali je to storil.«

»Ali imate varno blagajno?«

»Da. Ampak v njej ni nobenih vrednosti razen pogodb in gledaliških iger. Blagajna je v moji spalnici. Naj pogledam?«

Reynolds je priklinal in upr oči na veržico, na kateri je imel igralec pritrjene ključke.

»Da, prosim.« — Šel je za Ingramom v spalnico in gledal, kako prevrača nekaj listin v blagajni in brska po majhnih skatli.

»Tu ne manjka ničesar,« je izjavil igralec. Dajal je veržico nazaj v žep, ko je nanjo pokazal Reynolds.

»Naysezadnje morate vendarle nositi nekaj železa,« je dejal veselo. Igralcu je čeljust odrevenela.

»Tole je ključek od predala pisalne mize, kjer imam pisma.« Uthnil je v malomarno dodal: »Nerad nosim svezjen ključev, ker mi potem odstaja žep in v mojem poklicu mora biti človek dobro oblečen. Prav zato nosim tudi redkokdaj notes pri sebi. In moj sluga je še večji gizdalin. Ali ste zadovoljni, inspektor?« je vprašal z nadhim formalnosti.

»Oh, popolnoma,« je rekel Reynolds. »Mislim, da bi šli zdaj lahko k vašim gostom. Ampak — je prijazno zaklical, ko je zazvenel zvonček s hodnika. »Zdi se mi, da je to gospod, po katerega je telefoniral eden izmed vaših gostov — bila je to dama —, ko sta bila doktorja tukaj.«

Ingram je od presenečenja privzdignil obrvi. Kakor vse kaže, je tale policist s svojim okornim izrazom mnogo bolj opazoval stvari, kakor se je zdelo.

Iznova je pozvonilo. Dolgo, ukazujoče zvonjenje.

»Gospod Richard je nekoliko nestr-

pen,« je opomnil Reynolds. »Ali bi mu hoteli odpreti, gospod Ingram?«

Gospod Richard Selcott je bil samoljubljen mož, ki je pričakoval občno pozornost kot svojo pravico.

»Dober večer, Ingram,« je rekel. »Kaj vrata naj vse to pomeni? Moja žena mi je telefonirala v klub in rekla, naj rajši takoj pridem, če nočem imeti sitosti.«

Igralec je potlačil smehljaj. Humor ni bila močna plat gospoda Richarda.

»To ni tako hudo, gospod Selcott. Nekoliko prijateljev je prišlo do nocoj sem in po njihovem prihodu sva našla midva, Mansfield in jaz, mrtvega moža v jedilnici. Seveda so bili prisiljeni vsi, počakati, da odideta zdravnik.«

»Ali je tale zdravnik?« je vprašal Selcott, zroč na Reynoldsa.

Inspektor je stopil naprej.

»Ne. Jaz sem iz Scotland Yarda, gospod Richard,« je rekel. »In zdaj pojdemo v knjižnico, prosim, gospod Ingram.«

Reynolds se je oziral po knjižnici z vmemarnim pogledom, kakor da so prostor in prebivalci neizmerno oddaljeni od njegovih misli in njegovega zanimanja. Toda s tem dolgim pogledom je videl večino neživih predmetov in še nekaj drugih podrobnosti, tičočih se družbe. Dotične osebe bi strmele, če bi to vede-

Ingram je predstavljal inspektorja, toda razen nekaj preprostih vprašanj se je zdelo, da se inspektor ne zanima preveč. »Dobro! Ako je seja končana, bi šel rad domov,« je dejal Norrington odkrito.

Inspektorjeve ustnice so se naglo stisnile.

»Razen gospde Willensove in gospodične Burnettove, ki sta se pripeljala iz New Yorka danes, je bil nekdo izmed vas, dam in gospodov, že kdaj pred našim dnem v stanovanju gospoda Ingrama?« je točno vprašal.

Vsi so rekli, da Reynolds se je postavil tako, da je videl vsem v obraz.

»Hvala.« — Kdo izmed vas pozna gospoda Karla Ardeena najbolje?« je hitro vprašal Reynolds. Zaučil se je rezultatu, zakaj ime Karla Ardeena ni bilo pred njimi izgovorjeno.

Vsakemu jebral presenečenje in pozornost na obrazu, ki je dokazovala gočo formalno znanje z mrtvim možem, in čeprav so že sumili, da gre za nekako tragedijo, še zmerom niso vedeli, da je bil mrtvec Ardeen. Ali pa so vedeli?

Mansfieldu, ki menda ni nikoli slišal o Ardeenu do nocoj, je bilo tudi sitno.

Čudni molk je prekinila gospa Willensova.

(Dalje.)

Mariborske drobne vesti

Zborovanje čebelarjev

Včeraj je bil v Mariborskem dvoru občin zbor mariborske podružnice Slovenskega čebelarstva društva, ki ga je vodil predsednik g. Oton Črepinko. Občnemu zboru je prisostvoval tudi predsednik osrednjega odbora prof. Verbič iz Ljubljane in okrajni šolski nadzornik g. Močnik.

Po poročilih in razpravi je bilo sprejeto več sklepov, med katerimi je najvažnejši ta, da se prenese sedež Zveze za bivšo marib. oblast iz Celja v Maribor. Podružnica si bo nabavila svoj potujoči čebelnjak za adovo pašo.

Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik O. Črepinko, podpredsednik Franc Luknar, tajnik Josip Živko, blaginjak Alojzij Živko, odborniki: župan F. Kirer, Stefan Grašnik, Rudolf Repnik, Stefan Pušaver, Herman Rozman, Ivan Džura in Slavko Onič, nadzorniki: Ivan Potrč, Josip Kosi, delegatje za zvezno upravo: Črepinko, Luknar in Kirer.

m. Ostavko na državno službo je podala gđa. Marica Koplč, učiteljica pri Sv. Križu nad Mariborom.

m. Zanimivo predavanje. Pod pokroviteljstvom Tujkoprometne zveze »Putnik« in Zdrženja trgovcev v Mariboru bo v torek, 17. t. m., ob 20. v Ljudski univerzi interesantno predavanje o Hamburgu. Predava vodja potovalnega biroja Jugoslavije v Hamburgu g. Leo Potočnik.

m. Ljudska univerza. V ponedeljek ni predavitev. V četrtek 19. in petek, 20. jan.

S sodišča

Nenavadna ženitovanjska sleparija

MLADO DEKLE ŽRTEV DVEH MESARJEV IZ PTUJSKE OKOLICE

Mariborska sodna kriminalistika obravnava redkokdaj tako kriminalno napeto slučaj, kakor je sledeči. Še sama obtožnica se je brala kakor najbolji zanimiv podlistarski roman. Glavna junaka pa so mlada posestnica in dva mesarja.

Mesar Josip Skrbinešek iz Zg. Brega pri Ptujju je imel včasih mesarijo pri Ptujju. Mesarija pa ni šla, mesar se je čez glavo zadolžil; ručeti so bili na dnevnem redu. Končno je opustil mesarijo in prodal mesarski inventar dvema zakoncem. Ta dva sta odprla mesarijo, a zate se kmalu prepričala, da ne bo šlo; zato ga je stala vrniti mesarski inventar Skrbineškemu; vendar si je za zadnji pridržal 100 šilingov, ki sta mu jih dala za oro. Zadeva sama ni bila nikakoli sleparija, zdi se pa, da je padlo mesariju pri njej na pamet, da bi se še dalo kako manevrirati z mesarskim inventarjem.

Tiste dni je terjala natakarka Kristina Zuranova Skrbineška za 3000 din. Iste dni — 7. novembra — je breški mesar Podgoršek odpustil iz službe mesarskega pomočnika Alojza Koletnika zaradi pijančevanja. Mesar Skrbinešek in njegova žena Marija pa sta že kakih dve leti poznala mlado 23-letno posestnico Otilijo Obravna. Otilija je bila mlada, imela je vinograd in rada bi se poročila. Samo malo preveč lakomerna je bila in duševno malce zaostala. Ali to so bila dejstva. In ta dejstva: 3000 din dolga, odpustnega mesarskega pomočnika, Otilijo in mesarski inventar je bilo treba združiti. Mesar Skrbinešek se je takoj podal na delo, Obravna bi kupila njegov inventar za Koletnika. Ki bi bil kakor nalašč »ženina« za njo. Poslej se so dogodki vrtili kakor na filmskem platnu.

9. novembra se je Otilija Obravna oglasila pri Skrbineški na Zg. Bregu. Ta jo je napotil v bolnišnico. Rekel ji je, da je tam njegova žena, ki bi se od sile rada nekaj važnega pomenila z njo. Otilija je odšla v bolnišnico, poiskala Skrbineškovo in se zapletla z njo v razgovor. Kmalu sta bili ženski pri ženitvi. Mesarjeva je povedala, kako pozna mladega in čednega mesarja, ki bi pač bil kakor nalašč za njo. Se ne bi omožila? Kaj bi čakala? Otilija je zardevala, povedala pa ni nič odločilnega. Razdvojenica in vznemirljena je odšla iz bolnišnice in mislila na mladega mesarja. Naslednji dan se je

predava dr. Štampar, načelnik ministrstva v p., o sodobni Kitajski. Znameniti naš higienist se je mudil več let na Kitajskem in je globok poznavalec tamkajšnjih razmer. Skioptične slike in film.

m. Prometna nesreča v Slovenskih goricah. Pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah sta trčila tovorni avtomobil industrijskega Benka in avtomobil avtoprevoznika Čelha od Sv. Lenarta. Obe vozili sta močno razbiti. Nesrečo je pripisati preozki cesti na nevarnem ovinku, ki je brez varnostnih signalov.

m. Zbirka protituberkuloznega dinarja je dosegla v preteklem letu 455.018 dinarjev. Lani je ta sklad porasel za preko 100.000 dinarjev.

m. Vlom v občinski urad. V noči na nedeljo so neznani storilci vlomili v občinski urad v Slivnici pri Mariboru. Kaj so odnesli, še ni točno ugotovljeno.

m. Mariborski kadilci so poznali lani 26.501.439 dinarjev v dim. Zanimivo je, da je potrošnja tobaka in tobakovih izdelkov v preteklem letu porasla za preko dva milijona, kar gre gotovo na račun ukinutve eksportnih cigaret. Največ so pokadili »Drava« cigarete, in sicer 37 milijonov 945.000 komadov, sledi »Ibars« za 20.555.500 komadov, »Zeta« za 15.088.300 in »Morava« za 11.045.400 komadov. Mnogo so pokadili cigar, padla pa je uporaba žvečelnih »klobas«.

m. Dovožno cesto k cerkvi Sv. Aneha na Pohorju bodo zgradili s pomočjo okrajnega cestnega odbora v Mariboru in turističnih ustanov. S tem bodo vsa cestna dela na moderni pohorski transverzalni avtomobilski cesti končana. Otvoritev nove ceste bo letos julija ali avgusta.

in ustrelil njo in sebe. Kaj takega je gotovo že brala, lahko si misli. Tak človek je, ne more živeti brez nje. Isto ji je zagrozil Koletnik 17. novembra, ko sta jo s Skrbineškom zvalila k neki Otiliji sosedki v Zabavcih. Otilija je bila obupana. Dva dni ni vedela, kaj naj stori. Začela se je oglaševati pamet.

K vsemu temu je dobila po dveh dneh Koletnikovo pismo, da mora priti še isto popoldne v Zuranovo krčmo; kajti drugače jo bo predal odvetniku. Ali ne ve, koliko jo bo to stalo? Obljubljeni zakon ni mala reč! Če ne bo prišla sama, bo prišel z dvema pričama na njen dom. Dekle je vso preplašeno naprosilo sosedo Holca, da jo je spremlja v Ptuj. V Zuranovi krčmi je bila običajna družba že zbrana. Znova je bilo dosti vina. Ko je bila Otilija opita, je Skrbinešek potegnil iz žepa listino in zaklical, da je kupna pogodba napisana, tudi listina za inventar. Otilija se je zavezala, da bo kupila inventar za 7500 din, denar ji bo dala Zuranova, ki si bo obdržala njene gorice, če ji ne bo poravnala dolga do 1. jan. 1938. Pogodbi so podpisale tudi priče, natakarka pa je našla na mizo 4500 din, ki jih je pograbila mesarjeva žena. Obenem je rekla natakarka, da nima več denarja, da ji jo ostale tri jurje dala 21. t. m. Ko jo je prišla Otilija takrat terlat, pa je natakarka rekla, da je že davno plačala. Trije jurji so šli za

mesarjev dolg pri Zuranovi. Že dan po preje jo je Koletnik zvalil iz stanovanja v Zabavcih in ji znova zagrozil, da jo bo ustrelil, če mu ne bo izročila 3000 din in hranilnih knjižic. Dekle si je v naglici izposodilo 500 din v Zabavcih in jih zametlo naslednje jutro v Ptuj s hranilnimi knjižicami. V gostilni »Pri slonu« jo je nagovarjal Koletnik, da mu naj prepusti mesarski inventar. Dekle pa se je prvič zavedlo ter mu zagrozilo, da ga bo ovdala.

Dva dni pozneje je dobila Otilija pismo, da mora priti k odvetniku dr. Horvatu v Ptuj. Prišla je in tam 24. nov. podpisala z g. Koletnikom poravnavo, da mu prepusti 500 din in tri hranilne knjižice, da tako vsaj deloma poravnava škodo, ki jo je zakrivila zaradi neizpolnjene pogodbe, ker je mesarski pomočnik zaradi nje izgubil službo. Obenem ji je Koletnik zagrozil, da bo šla vsa zadeva na stol sedemdeset v Zagreb (!), kar jo bo stalo najmanj posestvo. Nesreče se pa ni bilo dovolj. Dva dni pred novim letom je dobila Otilija opomin od odvetnika dr. Horvata, da plača Zuranovi do konca leta 7500 din. 75 din obresti in 120 din stroškov; drugače jo bo tožil.

Obtožena Skrbineškova dva, Koletnik in Zuranova priznavajo dejstva, zanikajo pa krivdo. Oni so bili vseskozi poštenjaki.

Razprava je bila preložena.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 nar; najmanjša pristojbina za te oglase je din 6.—. Družbe oz. delavnice in ženski zavodi plačajo din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase je din 10.—. Družbe (tiskane besede) se računajo dvojnó. Oglasi davkov za zabavno obdobje znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma za te vnositi v plačilo skupaj z naročilom ali pa po postopnem plačilu na čekovni račun št. 11.699. Za vse pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znanaka za 3 din.

Razno

CE HOCETE res dobro vino piti, morate v »Prešernovo klet« priti. Trafenik v Gosposki ulici. 244

TOMAŽEVA ŽLINDRA SE JE POCENILA! 18%ne vagonске pošiljke franko vagon Ljubljana po din 92.—. Na drobno iz Maribora po din 110.— za 100 kg. Kmečiska družba, Maribor, Meljska cesta, tel. 20-83. 358

Prodaj

KONCERTNI KLAVIR (znamke Schweickhofer), primeren za družstva, na prodaj. Naslov v upravi. 357

Sobo odda

Odami takoj SOBO S STEDILNIKOM v Spesovem selu. Vpraša se Pobreška c. 21. 366

V najem

SKLADIŠČE v Mariboru, primerno za trgovino s premoženjem vzamem takoj v najem. Pomožbe pod »Kurivo« na upravo »Večernika«. 363

Službo dobi

UČENKA se sprejme. A. Nožir, modistinja. Tezno, Ptuska cesta št. 19. 361

ZA PRODAJO ROČNIH DEL na trgu ob sredah in sobotah rabim agilno prodajalco. Koroska c. 1. 364

Najcenijsi nakup dvor ter trkovskega premoga po originalnih ruskih cenah pri S. Tico Maribor Jadranska ul. 19 Telefon št. 27-15

Službo išče

Mlad, poročen in zanesljiv MOZ vajen vseli del. Išče službo kot sluga. Pomožbe na »Večerniku« pod šifro »Sluga«. 362

Pouk

SLOVENSČINA, NEMŠČINA, ITALIJANSČINA, FRANCOŠČINA po lahki, hitri metodi. Individualen pouk, zajemcem uspeh. Aleksandrova 14-1. tevo. 367

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da nas je naša srčno ljubljena žena, mama, stara mama, teta in svakinja, gospa.

Šeli Pirc, roj. Feihtar

soproga brivskega mojstra

po dolgi in mučni bolezni, že tretjič od kapi zadeta, v 66. letu starosti za vedno zapustila.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v torek, dne 17. januarja, ob 16. (4.) uri popoldne iz mrtnišnice na Pobrežju.

Maribor, Beograd, Zagreb, Ljubljana, Kropa, Selca in Strmec pri Beljaku, 16. januarja 1935.

žalujoči soprog RADIVOJ PIRC in ostalo sorodstvo.

Vsem prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je, dne 15. t. m., ob 1/2 8. uri zvečer preminul, sprevčen s tolažili sv. vere, naš oče in stari oče, gospod

Ivan Terbos

železničar v p.

Pogreb blagopokojnega bo v torek ob 1/2 16. uri na magd. pokopališču v Pobrežju.

Maribor, 16. januarja 1939.

žalujoči otroci in ostalo sorodstvo.